

Plukovník ve výslužbě William Kauders, M.C. – navigátor 311. bombardovací perutě RAF

PERSONÁLIE

* 22. března 1910

Narodil se 22. března 1910 v Praze. V říjnu 1935 nastoupil prezenční službu u 28. pěšího pluku Tyrše a Fügnera. Absolvoval školu pro důstojníky v záloze a v září 1936 byl přemístěn k 5. pěšímu pluku T. G. Masaryka. V říjnu 1937 odchází do zálohy, ale již v květnu 1938 byl povolán znovu k vykonání mimořádného cvičení ve zbraní. Dne 16. října 1938 byl na základě demobilizace propuštěn z armády.

Těžká situace, která v republice nastala po vytvoření protektorátu Čechy a Morava, i následující okupace nacistickým Německem, rozhodly o jeho dalším osudu. Prahu opustil 1. října 1939 a po útrapách při putování po balkánských státech a uvěznění za ilegální přechod palestinských hranic vstoupil 12. srpna 1940 do československé jednotky na Středním východě, v palestinské Gedeře, ležící v arabské části západního pobřeží (West-bank). Krátce nato byl podporučík William Kauders jmenován velitelem aspirantské čety, která se stala první bojeschopnou jednotkou v budovaném praporu. V květnu 1941 byla četa začleněna k československému pěšímu praporu 11–Východnímu, jemuž velel podplukovník Karel Klapálek.

Po dobu zasazení praporu od syrsko-tureckých hranic až do Tobruku velel William Kauders četě. U Tobruku který – jak dnes říká – byl trnem v oku Rommelovy armády – tehdy vystřídali vysílené Australany. Vedl 22 bojových hlídek na nepřátelské území. Plk. Kauders připomíná příslušníky své čety – aspiranty Sommra a Dezidera Hercze, bratra dnes brigádního generála Josefa Hercze. V dubnu 1942 byl prapor zařazen k 200. čs. lehkému protiletadlovému pluku.

„Tehdy,“ vzpomíná William Kauders, „po stažení praporu do zázemí k odpočinku, přiletěli za námi generálové Ingr a Janoušek z Londýna. Vybězeli nás, abychom se dobrovolně přihlásili do našeho letectva v RAF ve Velké Británii, které utrpělo tragické ztráty a nemělo náhradníky. Byl jsem jeden z mnoha dobrovolníků.“

Dne 21. října 1943 se tedy přihlásil k československému letectvu ve Velké Británii a 12. listopadu 1943 byl přijat do RAF jako Pilot Officer GD. Začátkem prosince 1943 byl přemístěn jako výkonný letec-navigátor ke kanadskému RCAF Torbay, Newfoundland, odkud střežil konvoje z USA. Následně pak 12. srpna 1944 byl přeložen do O.T.U. (Operational Training Unit) na Bahamách, kde byl cvičen jako posádka bombardovacího pobřežního letectva. Koncem roku 1944 byl zařazen k 311. bombardovací peruti RAF ve Skotsku. Zde byly prováděny denní patroly na amerických letounech Liberátor, B 24, a to až do skončení druhé světové války.

Boj o Atlantik byl vyhrán vytrvalostí. Podle anglických statistických údajů, potřeboval jeden letoun přibližně 950 letových hodin, než našel jednu ponorku. William Kauders byl v březnu 1945 povýšen do hodnosti Flying Officer WSR, v červnu 1946 do hodnosti kapitána letectva (Flight Lieutenant) a posléze byl demobilizován.

Je nositelem mnoha válečných vyznamenání, mj. britského Vojenského kříže (M.C. - Military Cross), československé vojenské pamětní medaile se štítky SV-VB (Střední východ / Velká Británie), čs. vojenské medaile Za zásluhy I. stupně, čs. medaile Za chrabrost, Čs. válečného kříže 1939 a řady dalších.

Válka skončila a William Kauders se stal v očích Státní bezpečnosti zrádcem a špiónem. Důvodů bylo několik, především však ten, že byl letcem na Západě, že jeho snoubenka byla sudetskou Němkou, a také například, že hovořil plyně německy bez přízvuku. Snoubence hrozilo zatčením, když se odmítne vystěhovat z Československa. Na radu Američanů se William Kauders oženil raději v americké zóně v Mnichově než v Praze (velvyslanectví ještě v té době neexistovalo). Jeho snoubenka se pak dobrovolně podrobila odsunu z vlasti.

Také William Kauders odešel z Československa, s pomocí britského velvyslanectví. *„Můj druhý nucený odchod z domova mě po morální stránce úplně zničil. Naše začátky v Americe byly zoufalé,“* vzpomíná na tehdejší dobu. Prodával kuchyňské nádobí v Harlemu, asi po roce si našel místo ve výrobě dárkového zboží a po dalších třech letech pak založil svůj vlastní podnik, který se zabýval dovozem devocionálního a dárkového zboží.

To ovšem vyžadovalo, aby cestoval nejen po Spojených státech amerických, ale také po Kanadě a zámoří. Na konec zaměstnával kolem dvaceti pracovníků. Když mu v roce 1978 zemřela manželka, ztratil zájem o další podnikání a podnik zlikvidoval. V Kanadě se seznámil se svou druhou manželkou, která je původem Dánka. Svatbu měli v roce 1991.

William Kauders je i ve svém vysokém věku velmi aktivní. V srpnu 2007 byl přítomen při odhalení památníku obětem druhé světové války z řad 311. perutě britského královského letectva (RAF). Z celkového počtu 480 československých letců, kteří během války položili životy při službě v královském letectvu, bylo nejvíce z nich (273) právě z 311. perutě. Památník postavený šestadvaceti československým letcům, kteří zahynuli v boji v období od srpna 1944 do srpna 1945, se nachází na starém hřbitově St. Duthus, ve starobylém skotském městečku Tain, kde jsou tito piloti pochováni.

„Nač jsem hrdý? V první řadě na těch zhruba 80 československých stíhačů, kteří byli přímými účastníky v bitvě o Británii (Battle of Britain). Dále na 311. bombardovací peruti RAF v letech 1941-1942, když jí zbylo zhruba asi ze 24 osádek pouze tři! Nezaručuji, že jsou tyto údaje naprosto přesné – na sto procent jsem však přesvědčen, že ryzí pravda se pohybuje v těchto mezích. Vzpomínám s pocitem zadostiučinění na svoje léta v odboji. Hlavně na to, že odboj vůbec byl vzhledem k naší zdecimované a demoralizované armádě je snad jeden z divů československých vojenských dějin. Ty čtyři československé perutě, 310., 311., 312. a 313. v RAF, pojmám jako perlu našeho odboje. Britská veřejnost nás většinou podpořila, i když

Plk. v.v. William Kauders, M.C.,
hřbitov St. Duthus

zastánců mnichovské dohody bylo stále ještě hodně. Alan Brown, Ph.D., ve svém vystoupení při obhajobě doktorátu na Univerzitě ve Southamptonu ostře kritizoval naše perutě v RAF. Podle něho neměly žádný vojenský význam, pouze politický, a že prý si nás RAF vydržovala jen z luxusu. Napsal jsem recenzi na jeho dizertační práci a tuto jsem mu zaslal.“

A co prezident Edvard Beneš?

„Byly doby, kdy jsem dr. Edvarda Beneše ctil a obdivoval. Jeho reakce k mnichovskému diktátu můj názor na něho postupně změnila. My všichni, kteří jsme prošli v třicátých letech prezenční službou, úmrtím T. G. Masaryka a mobilizací, jsme pevně přesvědčeni, že se německým nacistům v našich draze vybudovaných pevnostech ubráníme. Beneš za ně vydal miliardy cenných československých korun.

Benešovo pomnichovské zmizení bylo pro nás prostě neuvěřitelným morálním pokořením. Nemohli jsme uvěřit, že něco takového udělal. Pravý vůdce neutíká v okamžiku, když ho národ nejvíc potřebuje. Poslední rakouský demokratický kancléř dr. Schuschnigg zahřměl v předvečer německé okupace do rádia: Schwarz, weiss, rot bis in den Tod!

S Benešovými dekrety vzhledem k sudetským Němcům jsem plně souhlasil, i když moje snoubenka byla sudetská Němka. Nota bene, když moje celá rodina, až na malé výjimky, šla do plynu. Co mi po ní zbývá jsou zlatá jména na stěnách Pinkasovy synagogy.

Dnes jsem jiného názoru. Benešovy dekrety řešily problém z úzkého národnostního hlediska, a ne z evropského, podle vzoru de Gaulle – Adenauer. Představte si ten hospodářský parostroj, kdyby se Beneš smířil se sudetskými Němci!“

Plk. v zál. Petr Majer

Foto: soukromý archiv W. Kauderse